
Az uniós alapjogvédelem a Lisszaboni Szerződés tükrében

Prof. Dr. Trócsányi László,
2010. április 9.,
Szeged

Sokszereplős problematika

ALAPJOGOK védelmének szintjei

Nemzeti
(nemzeti
alkotmányok)

Európa Tanács
(EJEE, 1950)

Európai Unió
(EU-jog)

ALAPJOGOK védelme a bírósági szervek szempontjából

Nemzeti
(nemzeti bíróságok,
alkotmánybíróságok)

EJEB

EuB

Genezis

- Kiindulópont: nincsen szerződéses referencia az alapjogvédelemre
- Bírósági joggyakorlat (Stauder, Nold, Hauer, Wachauf ügyek stb.)
- Alapjogok megjelenése a szerződésekben (pl. diszkrimináció tilalma)
- 1993. Koppenhágai kritériumok
- 1999. június 3-4., Kölni Európai Tanács

A Charta megszületésétől a ratifikációig

- 2000. december 7., Nizza
- 2002-2003 Konvent
- Alkotmányos szerződés

- Bírósági gyakorlat
  - Főtanácsnok hivatkozik rá
  - Ítéletben hivatkoznak rá
- Jogalkotás

Lisszaboni Szerződés

Lisszaboni Szerződés alapjogvédelmi rendelkezései

•6.1 cikk:

írott jog, jogok, szabadságok, elvek ➔ kötelező erő, nincsen hatáskörbővítés, értelmezés a Chartában foglalt magyarázatokkal

•6.2 cikk: csatlakozás az EJEE-hez

•6.3 cikk: alapvető jogok, mint általános elvek

közös alkotmányos hagyományok

EJEE

az uniós jogrend része

A Charta tartalma

Alapjogok forrásai:

- **Elsődleges** (pl. 8. cikk), és **másodlagos** (pl. 11. Cikk, 89/552/EGK tanácsi irányelvből), **EU jog, a közösségi jog alapelvei** (pl. 20. cikk) , **EuB gyakorlat** (pl. 15. cikk)
- **Munkavállalók Alapvető Szociális Jogairól szóló Közösségi Charta** (pl. 28. cikk)
- **EJEE** (pl. 47. Cikk), **EJEB gyakorlata** (pl. 19. cikk)
- **Európai Szociális Charta** (pl. 23. cikk)
- **Biomedicina Egyezmény** (pl. 3. cikk)
- **Személyes adatok automatizált felhasználásával szembeni védelemről szóló egyezmény** (pl. 8. cikk)
- **Europol Egyezmény** (pl. 5. cikk)
- **Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata** (pl. 1. cikk)
- **Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya** (pl. 49. cikk)
- **Nemzetközi Büntetőbíróság Statútuma** (pl. 3. cikk)
- **New Yorki Egyezmény a Gyermekek Jogairól** (pl. 24. cikk)
- **Tagállamok alkotmányos hagyományai** (pl. 10. cikk (2) bek.)

Alapjogok típusai

- Polgári és politikai jogok
- Gazdasági és szociális jogok
- Európai polgárok jogai

Charta struktúrája

- 7 cím
- 54 cikk
- Magyarázatok

Fenntartások

- Egyesült Királyság: --- szociális jogok

(30. Jegyzőkönyv)

- Lengyelország: ----- családjog

(30. Jegyzőkönyv, 61. és 62. Nyilatkozat)

- Csehország: ----- Beneš-dekrétumok

(53. Nyilatkozat)

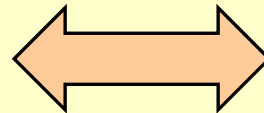

EuB és EJEB a csatlakozás előtt

EJEB

- A közösségi jogot végrehajtó nemzeti jogi aktus az EJEB előtt kifogásolható (ld. pl. Matthews v. Egyesült Királyság 24833/94; Bosphorus v Írország, 45036/98)
- EU beavatkozó lehet EJEB előtti eljárásban [EEJE 36. Cikk (2) alapján]

Kölcsönös
hivatkozás

EuB

- Hivatkozás az EJEE-re

EuB és EJEB a csatlakozás után

- EU tárgyal, ratifikáció majd tagállami szinten történik
- Csatlakozással kapcsolatban tisztázandó kérdések:
  - ? Csak az EJEE-hez vagy a jegyzőkönyvekhez is csatlakozni kell?
  - ? Biztosítani kell, hogy a csatlakozás nem érinti (i) a tagállamok EJEE-hez való viszonyát, (ii) az EU hatásköreit, (iii) az EuB kizárólagos EU-jog értelmező hatáskörét
  - ? Biztosítani kell, hogy ahol szükséges, az EU és a tagállam is fél lehessen az EJEB előtt – *németek ellenzik, angolok támogatják*
  - ? EU részvétele az Európa Tanács szerveiben
  - ? EuB és EJEB kapcsolatának rendezése

EJEE
szerinti alapjogvédelem
minimális standard

Nemzeti alkotmányok
szerinti alapjogvédelem

Alapjogi Charta
szerinti alapjogvédelem

Nyitott kérdés:
a védelem szintje

**Esetleges
konfliktusok**

Alapjog
tartalma

Alapjog
tartalma

Pl: bírósági ítéletek közzétételének mikéntje

I. EuB *QUASI* ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI JOGKÖRE

MIT: EU jogi aktus közvetlenül Alapjogi Chartát sért

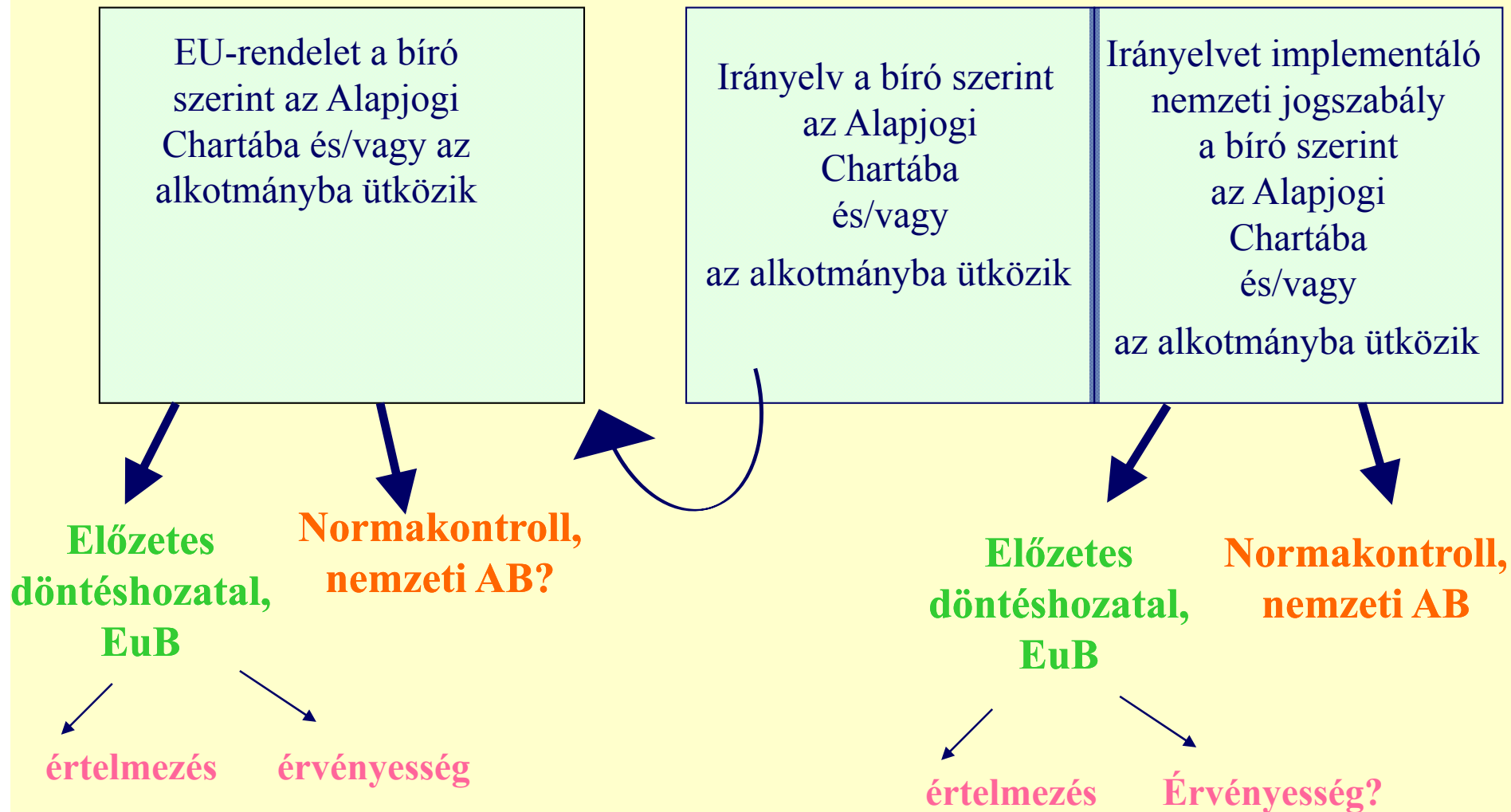
KI:• privilegizált [EUMSZ 263 (1)]

- nem privilegizált ([EUMSZ 263 (4)] *ellen, személyes érintettség*)

EJEB előtt alperes:
*csatlakozás EJEE-hez
megtörtént*

EU (ha)
Elhúzó eljárás
miatt támadás
Strasbourg-ban az
EuB ellen.....?

II. NEMZETI BÍRÓSÁG ELŐTT FOLYAMATBAN LÉVŐ ÜGY

III. NEMZETI BÍRÓSÁG ELŐTT JOGERŐSEN LEZÁRULT ÜGY

FÉL

Nemzeti AB-hez fordul

*Magyarországon
alkotmányjogi panasz, pl. 2/A
§, vagy más alkotmányos
szakasz sérelmével
vagy Alapjogi Charta
sérelme?*

**EJEB-hez
fordul**

**Alperes:
EU? Tagállam?
Mindkettő?**

**Köszönöm a
figyelmet!**